

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЕКОНОМІКИ
І МЕНЕДЖМЕНТУ:
теорія, інновації
та сучасна практика**

Книга 8

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ:
ТЕОРІЯ, ІННОВАЦІЇ ТА СУЧАСНА
ПРАКТИКА**

Монографія

КНИГА ВОСЬМА

*За редакцією
доктора економічних наук,
професора Кузнєцова Е. А.*

ОЛДІПІУС

2020

УДК 330+005
А43

Копіювання, сканування, запис на електронні носії та тому подібне книжки в цілому або будь-якої її частини заборонені

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Економіко-правового факультету
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
(протокол № 3 від 21 жовтня 2020 року)*

Рецензенти:

Гарафонова О. І. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;

Ненно І. М. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та інновацій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика : монографія, книга восьма / Балахонова О. В., Захарченко В. І., Мельниченко Д. О. та ін. ; за ред. д.е.н., проф. Кузнєцова Е. А. – Херсон : «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020. – 424 с.

ISBN 978-966-289-431-8

Колектив авторів даної наукової монографії пропонує на суд читачів книгу восьму з актуальних проблем економіки та менеджменту. При всіх відмінностях представлених авторами матеріалу і їх наукових позицій, робота має яскраво виражену мету – продовжити наукову дискусію для дослідників і практиків економіки і менеджменту. Книга може бути корисною як для викладачів, аспірантів, студентів управлінських та економічних спеціальностей, так і для представників бізнесу, експертного середовища та практиків управлінської та економічної діяльності.

УДК 330+005

ISBN 978-966-289-431-8

© Кузнєцов Е.А., 2020

ЗМІСТ

ЧАСТИНА ПЕРША МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

Розділ 1. Методологічні аспекти адаптації професійної системи менеджменту в період розвитку процесів «Індустрія 4.0» (<i>Е.А. Кузнецов</i>).....	7
1.1. Концепти смислової динаміки професійної системи менеджменту	8
1.2. Деякі проблеми управлінської теорії біфуркації.....	20
1.3. Інтегральність управлінського капіталу	24
Розділ 2. Системний підхід до аналітичних досліджень параметрів інноваційності економічних систем (<i>О.В. Балахонова</i>)	35

ЧАСТИНА ДРУГА ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розділ 3. Маркетингове забезпечення розвитку інтернет-торгівлі (<i>В.І Захарченко, Д.О. Мельниченко</i>)	59
3.1. Переваги інтернет-торгівлі з точки зору покупця.....	60
3.2. Переваги інтернет-торгівлі з точки зору продавця	62
3.3. Електронна торгівля в світі і Україні	66
3.4. Особливості української електронної торгівлі.....	70
3.5. Аудиторія електронної торгівлі	71
3.6. Структура трафікогенерації	73
3.7. Географічний поділ аудиторії споживачів	76
3.8. Повернення споживачів.....	76
3.9. Цінність мережевого магазину	76
3.10. Товар та його форми реалізації.....	78
3.11. Створення інтернет-магазину	80
3.12. Платіжні системи	81
3.13. Постачання	82
3.14. Реклама.....	83
3.15. Проблеми розвитку інтернет-торгівлі.....	85

Розділ 4. Соціально-економічна відповідальність внутрішнього ринку України в умовах пандемії: механізм конструктивної взаємодії стейкхолдерів (<i>А.В. Стасишин, О.В. Клепанчук</i>)	97
4.1. Концептуалізація соціальної відповідальності бізнесу як чинника сталого розвитку внутрішнього ринку	98
4.2. Можливості імплементації міжнародного досвіду моделювання соціально-економічної відповідальності бізнесу в українську практику	104
4.3. Соціальні функції бізнесу в Україні в умовах пандемічної кризи	121
4.4. Механізм конструктивної взаємодії суспільства, держави і бізнесу	140
Розділ 5. Принцип балансу змінних при прогнозуванні взаємопов'язаних соціально-економічних ознак (<i>О.Г. Янковий</i>)	160
5.1. Теоретичні основи застосування принципу балансу змінних при комплексному прогнозуванні соціально-економічних ознак	160
5.2. Практичне використання принципу балансу змінних при прогнозуванні демографічних показників України	166
Розділ 6. Цільове використання амортизаційного фонду підприємств як одна з передумов розвитку України (<i>В.О. Янковий</i>)	178
6.1. Сутність амортизації та її концептуальні складові	178
6.2. Сучасні напрямки застосування амортизації на українських підприємствах	186
Розділ 7. Концептуальні основи та механізми фінансування інвестиційних проектів (<i>І.В. Перевозова, С.М. Мінакова, В.М. Мінаков</i>)	202
Розділ 8. Сучасні тенденції формування людського капіталу в закладах охорони здоров'я України (<i>В.І. Борщ</i>)	215
8.1. Теоретико-методологічні концепції формування людського капіталу закладу охорони здоров'я	215
8.2. Загальні тенденції розвитку управління персоналом в національних закладах охорони здоров'я	219
8.3. Стан системи оплати праці медичного персоналу в закладах охорони здоров'я України	221
8.4. Стан системи мотивації та стимулювання медичного персоналу	231

Розділ 9. Менеджмент знань як сучасна технологія управління закладом вищої освіти (<i>О.П. Рогачевський</i>).....	252
Розділ 10. Узагальнення методів економічного аналізу в регіональних дослідженнях (<i>В.І. Захарченко, Т.К. Метіль</i>)	268
Розділ 11. Модернізація монетарного впливу на національну економіку в умовах глобальної нестабільності (<i>І.А. Ломачинська</i>).....	285
11.1. Еволюція монетарної політики та передумови її трансформації в умовах глобалізації.....	285
11.2. Кредитне та кількісне пом'якшення в системі політики монетарного впливу на економічний розвиток.....	294
11.3. Від'ємні відсоткові ставки як інструмент монетарної політики впливу на реальний і фінансовий сектор	300
Розділ 12. «Зелена економіка» як основа сталого соціально-економічного розвитку (<i>Н.А. Тухтенко, Н.М. Олійник, С.М. Макаренко</i>)	317
12.1. Категоріально-понятійний базис «зеленої економіки» та зв'язок з теорією сталого соціально-економічного розвитку	318
12.2. Практичні аспекти розвитку «зеленої економіки»: міжнародний та національний контекст.....	323
Розділ 13. Управлінські проблеми технологічного розвитку інноваційної економіки (<i>Е.А. Кузнєцов, І.А. Ломачинська</i>).....	330
13.1. Інноваційна динаміка трансформації технологічної структури економіки	331
13.2. Механізм реалізації повного інноваційного циклу	340

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

Розділ 14. Проблеми психологічних управлінських підходів до креативної мотивації працівників вітчизняних підприємств в глобальній економічній системі (<i>І.І. Свидрук</i>)	350
14.1. Місце креативного менеджменту в творчій діяльності сучасних організацій.....	352
14.2. Сутність мотивування розвитку креативності як психологічний феномен сучасного менеджменту	362

14.3. Психологічні передумови формування інноваційного стилю управління мотивацією	367
14.4. Психологія управління конфліктом та інтерналізацією як специфічні галузі креативного менеджменту	374
14.5. Трансформація управлінських підходів до креативної мотивації	382
Розділ 15. Оптимізм як фактор успішності бізнес-діяльності особистості (<i>Т.П. Чернявська</i>)	400
15.1. Актуальність дослідження проблем оптимізму і успішності діяльності особистості	400
15.2. Успішність особистості в бізнес-діяльності	408
КОЛЕКТИВ АВТОРІВ	420

РОЗДІЛ 12

«ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА» ЯК ОСНОВА СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Н.А. Тяхтенко, Н.М. Олійник, С.М. Макаренко

Вступ

Актуальність теми дослідження пов'язана з тим, що у світлі наростаючих глобальних проблем, таких як зміна клімату, збільшення кількості населення, забруднення довкілля, неефективне використання та виснаження природних ресурсів, для забезпечення подальшого розвитку людства є життєво важливим перехід на світовому рівні до технологій та методів, які є менш екологічно шкідливими та спрямовані на ресурсозбереження [1, с. 363]. Кожен суб'єкт господарювання зобов'язаний чітко представляти на перспективу потребу у фінансових, сировинних, трудових, інтелектуальних ресурсах, виробничих потужностях, джерелах їх одержання, а також уміти ефективно використовувати наявні виробничі й природні ресурси у процесі роботи свого господарства та адекватно й оперативно реагувати на зміни, які відбуваються в оточуючому бізнес-середовищі, з одночасною мінімізацією ризиків для навколишнього природного середовища [2, с. 36]. І в цьому може допомогти впровадження концепції «зеленої економіки».

Теоретичні й практичні аспекти формування і розвитку «зеленої економіки» досліджували наступні вітчизняні та зарубіжні науковці: Бобровська Н.В. [3], Галушкіна Т.П. [4], Гура А.О., Гуцан Т.Г. [5], Квач Я.П., Фірсова К.В., Борісов О.Г. [6], Рибачок С.А. [7], Солошич І.О., Підліснюк В.В. [8], Чмир О.С., Захаркевич Н.П.

[9], Шарапа І.В. [10] та інші. Високо оцінюючи науковий доробок указаних авторів слід визнати недостатню увагу до проблем трансформування «зеленої економіки» в соціально-орієнтовану систему національної економіки України.

Метою роботи є **обґрунтування необхідності впровадження концепції «зеленої економіки»** для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку суспільства.

12.1. Категоріально-понятійний базис «зеленої економіки» та зв'язок з теорією сталого соціально-економічного розвитку

Термін «зелена економіка» уперше було використано в 1989 р. у звіті для Уряду Великобританії в рамках консультацій щодо забезпечення сталого розвитку і його вимірювання «Концепція зеленої економіки», написаного групою економістів-екологів, до складу якої увійшли: Д. Піарс, А. Маркандіа та Є. Барбієр [11].

Якщо розглядати хронологію розвитку концепції «зеленої економіки» з погляду суспільної парадигми, то необхідно, насамперед, констатувати той факт, що вона є логічним продовженням теорії сталого соціально-економічного розвитку, яку в 1992 р. в Ріо-де-Жанейро представники урядів зі 179 країн світу, у тому числі й України, визначили як ключову стратегію існування людства на ХХІ сторіччя. Щоб розвиток був сталим, варто зважати не тільки на економічні, а й соціальні, екологічні та культурологічні чинники в довготривалій перспективі [4, с. 18]. При цьому концепція «зеленої економіки» не заміщує собою концепцію сталого соціально-економічного розвитку, однак досягнення стійкості значною мірою визначаються правильністю розвитку економіки.

Для уточнення поняття «зелена економіка» в таблиці 12.1 ознайомимося з різними поглядами на його сутність.

Отже, «зелена економіка» є новою формою діяльності в економічній сфері, що набуває дедалі більше актуальності та розвивається швидкими темпами. На думку Боярчук А.І. та Чабанова Д.В. [18, с. 22] цей вид підприємницької діяльності передбачає застосування «зелених» технологій та формування екологічної свідомості

споживачів та виробників, що є головною відмінністю цього виду бізнесу від інших комерційних видів діяльності.

Таблиця 12.1

**Підходи до трактування поняття «зелена економіка»
у вітчизняній та зарубіжній літературі**

Автор	Визначення поняття «зелена економіка»
1	2
Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) [12, с. 2]	«Зелена економіка» – це економіка, що призводить до підвищення добробуту людей та зміцнення соціальної справедливості за одночасного істотного зниження ризиків для довкілля і дефіциту екологічних ресурсів
Датська Організація з поновлюваних джерел енергії [13]	«Зелена економіка» представляє собою процес трансформації, який нівелює диспропорції й дисфункції сучасної економіки, та результатом якого є добробут людства і справедливий доступ до природних ресурсів кожного члена суспільства в умовах екологічної й економічної цілісності
Гарлицька Д.А. [14, с. 16]	«Зелена економіка» – економіка, яка підвищує добробут населення та забезпечує соціальну справедливість, а також мінімізує екологічні екстерналії
Гура А.О., Гуцан Т.Г. [5, с. 44]	«Зелена економіка» – економіка з низькими викидами вуглецевих сполук, ефективним використанням природних ресурсів, яка задовольняє по максимуму інтереси всього суспільства
Квач Я.П., Фірсова К.В., Борісов О.Г. [6, с. 52–53]	«Зелена економіка» – економіка, яка підвищує добробут людей та забезпечує соціальну справедливість, а також істотно знижує ризики для довкілля
Чмир О.С., Захаркевич Н.П. [9, с. 56]	Під «зеленою економікою» розуміють систему відносин, які охоплюють виробництво, розподіл, обмін і споживання, що будуються на засадах еколого-орієнтованої діяльності, підтримують збереження і відновлення оточуючого природного середовища та забезпечують мінімальний негативний вплив на нього за рахунок розвитку «зелених» секторів економіки й скорочення «коричневих», створення «зелених» робочих місць і виробництва «зелених» товарів та послуг

Закінчення таблиці 12.1

1	2
Кучеров А.В., Шибилева О.В. [15]	Під «зеленою економікою» розуміють розроблення, виробництво й експлуатацію технологій і обладнання для контролю з метою зменшення викидів забруднювальних речовин та парникових газів, для моніторингу й прогнозування кліматичних змін, а також впровадження енерго- й ресурсозберігаючих технологій і відновлюваної енергетики
Патон Б.Є. [16]	«Зелена економіка» інтегрує в собі екологію людини і простору в одне системне ціле за допомогою економічних, зокрема ефективних ринкових механізмів, вирішуючи відповідне перспективне завдання сталого розвитку
Старостіна А., Кравченко В.А. [17]	«Зелена економіка» представляє собою економічні відносини між суб'єктами господарської діяльності, які базуються на принципах захисту й збереженні навколишнього середовища, впровадженні новітніх енерго- та ресурсозберігаючих технологій і сприяють поліпшенню якості життя в межах існуючих екосистем

Концепція «зеленої економіки» з'явилася в результаті об'єднання трьох її основних складових: економічного зростання, екологічної безпеки та соціального розвитку (рис. 12.1).

Як видно з рис. 12.1, «зелена економіка» прагне поєднати у собі економічний успіх та економічне зростання (економічна складова), екологічну безпеку, захист та збереження навколишнього природного середовища (екологічна складова) та справедливе ставлення до працівників (соціальна складова).

В таблиці 12.2 порівнюємо **концепції «зеленої економіки» та «сталого розвитку» на основі економічної, екологічної та соціальної складових цих концепцій.**

Рис. 1. Схема напрямів впливу «зеленої економіки» на забезпечення сталого соціально-економічного розвитку

Джерело: розроблено авторами

Таблиця 12.2

Порівняльна характеристика концепції «зеленої економіки» та «сталого розвитку»

Складова концепції	Концепція	
	«Зелена економіка»	«Сталий розвиток»
1	2	3
Економічна складова	Забезпечує економічний успіх та економічне зростання, зростання доходів і зайнятості населення, збільшення обсягів залучення інвестицій (як державних, так і приватних), створення нової економічної діяльності	Наголошує на обмеженні зростання виробництва та споживання у економічно розвинених країнах, підтримка сталого масштабу економіки, розроблення її впровадження нових технологій, зменшення інвестицій у галузі, що експлуатують природу

Закінчення таблиці 12.2

1	2	3
Екологічна складова	Орієнтується на скорочення екологічних ризиків, викидів вуглекислого газу в атмосферу і забруднення навколишнього середовища; на запобігання втрати біорозмаїття у межах екології планети; вимагає від усіх суб'єктів господарювання екологічної відповідальності	Забезпечує стабільність біологічних систем шляхом мінімізації кількості відходів та використання вторинної сировини, за рахунок будівництва очисних споруд, заводів із переробки побутового та промислового сміття тощо
Соціальна складова	Передбачає підвищення добробуту людей, зростання рівня якості життя населення, скорочення соціальної нерівності серед верств населення та досягнення соціальної справедливості, забезпечення справедливого доступу до обмежених ресурсів, задоволення потреб жінок та молоді	Передбачає гідну працю з акцентом на справедливий дохід, безпеку на робочому місці та соціальний захист окремих осіб та сімей; зменшення нерівності в доходах, багатстві та економічному впливі; досягнення гідного рівня життя та благополуччя

Джерело: уточнено авторами на основі [19]

Отже, **«концепція «зеленої економіки» не підміняє собою концепцію «сталого розвитку».** Концепція «зеленої економіки» спрямована на сприяння раціонального використання природних ресурсів і зменшення негативного антропогенного впливу діяльності суб'єктів господарювання на навколишнє природне середовище. **Кінцева мета впровадження концепції «зеленої економіки» – забезпечення сталого соціально-економічного розвитку суспільства.**

12.2. Практичні аспекти розвитку «зеленої економіки»: міжнародний та національний контекст

Досягнення країн у сфері розвитку «зеленої економіки», тобто у сфері управління природними ресурсами та їх раціонального використання визначають за рівнем індексу екологічної ефективності. Місце України у рейтингу екологічної ефективності в 2018 р. наведено в таблиці 12.3.

Таблиця 12.3

Рейтинг екологічної ефективності країн світу в 2018 р.

Країни	Індекс екологічної ефективності	Місце в рейтингу
Швейцарія	87,42	1
Франція	83,95	2
Данія	81,60	3
Мальта	80,90	4
Швеція	80,51	5
Литва	69,33	29
Болгарія	67,85	30
Чеська Республіка	67,68	33
Латвія	66,12	37
Угорщина	65,01	43
Республіка Білорусь	64,98	44
Румунія	64,78	45
Польща	64,11	50
Росія	63,79	52
Казахстан	54,56	101
Туреччина	52,96	108
Україна	52,87	109
Молдова	51,97	112

Джерело: складено авторами за даними [20, с. 11]

Індекс екологічної ефективності у 2018 р. містить 24 показники в 10 категоріях, які відображають різні аспекти стану навколишнього природного середовища і життєздатності її екологічних

систем, збереження біологічного різноманіття, протидії зміні клімату, стану здоров'я населення, практику економічної діяльності та ступінь її навантаження на навколишнє середовище, а також ефективність державної політики в області екології, що дозволяє оцінити стан навколишнього середовища і життєздатність екосистем 180 країн світу [20, с. 10]. У 2018 р. лідером за рівнем екологічної ефективності визнано Швейцарію. У першу п'ятірку лідерів також увійшли Франція, Данія, Мальта та Швеція. Україна в рейтингу посіла 109 місце серед 180.

Дбайливе ставлення до лісових, водних ресурсів, родючості ґрунту, якісного стану атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу має бути в основі гармонійної взаємодії з природою, розвитку «зеленої економіки» в кожній країні. Важливо міжнародне співробітництво в зниженні екологічного навантаження на природне середовище [21, с. 28–29].

Україна серед європейських країн має найвищий інтегральний показник антропогенних навантажень на природне середовище практично на всій території [3, с. 18]. Тому важливим напрямом **впровадження концепції «зеленої економіки»** є раціональне використання природних ресурсів.

Покращити екологічну ситуацію в країні, забезпечити раціональне використання природних ресурсів, прискорити екологізацію виробництва можливо шляхом збільшення «зелених» інвестицій, залучення яких дозволить Україні вийти на якісно новий рівень розвитку.

Для забезпечення залучення необхідного обсягу «зелених» інвестицій у перспективні інноваційні проекти в межах реалізації концепції «зеленої економіки» органи державної влади та місцевого самоврядування повинні розробити узгоджений механізм стимулювання вітчизняного бізнесу для максимізації ефективності використання природно-ресурсного потенціалу у виробничому процесі. Зазначене може проявлятися у вигляді надання додаткових пільг при закупівлі інноваційного обладнання, що не виробляється на території країни, залученні іноземного капіталу у розвиток провідних промислових підприємств [7, с. 66].

Впровадження на промислових підприємствах маловідходних, ресурсозберігаючих технологічних процесів – тренд у всьому світі та виробнича необхідність останніх років [22, с. 81]. Основними показниками, які характеризують інноваційну активність підприємств з позиції «зеленої економіки» та екологічного менеджменту є кількість упроваджених маловідходних та ресурсозберігаючих технологій на промислових підприємствах, а також кількість самих підприємств, що їх впроваджували [23, с. 200].

В таблиці 12.4 проведено структурно-динамічний аналіз впровадження маловідходних, ресурсозберігаючих технологічних процесів на промислових підприємствах України протягом 2010–2019 рр.

Таблиця 12.4

Аналіз впровадження маловідходних, ресурсозберігаючих технологічних процесів на промислових підприємствах України протягом 2010–2019 рр.

Рік	Впровадження у виробництво нових технологічних процесів		
	Загальна кількість, одиниць	З них нових або суттєво поліпшених маловідходних, ресурсозберігаючих технологічних процесів	
		одиниць	питома вага, %
2010	2043	479	23,4
2011	2510	517	20,6
2012	2188	554	25,3
2013	1576	502	31,9
2014	1743	447	25,6
2015	1217	458	37,6
2016	3489	748	21,4
2017	1831	611	33,4
2018	2002	926	46,3
2019	2318	857	37,0

Джерело: складено та розраховано авторами на основі даних [24]

Як видно з таблиці 12.4, протягом 2010–2019 рр. частка впроваджених у виробництво на промислових підприємствах України нових або суттєво поліпшених маловідходних, ресурсозберігаючих технологічних процесів суттєво не змінювалась: варіювала від 20,6 % у 2011 р. до 46,3 % у 2018 р.

Перспективним напрямом **впровадження концепції «зеленої економіки»** також є виробництво органічної продукції. Так, у раніше проведених дослідженнях [10] встановлено, що екологічно чисту продукцію можна отримувати і в наших умовах господарювання, якщо не нехтувати досвідом роботи багатьох поколінь аграріїв – як вітчизняних, так і зарубіжних. Виробництво екологічно чистої продукції може стати своєрідною візитної карткою економіки України, яка дозволить покращити імідж вітчизняної продукції на світовому ринку, збільшить обсяги залучення інвестицій у розвиток аграрного сектору і суміжних із ним галузей, що неодмінно позитивно позначиться на соціально-економічному й культурному розвитку нашої країни. На нашу думку, однією із ефективних бізнес-стратегій майбутнього є створення виробничого процесу, який забезпечив би повний цикл виробництва органічної продукції: виробництво, переробка та доставка готової продукції кінцевому споживачеві (у роздрібну мережу).

Проте українські науковці А.О. Гура та Т.Г. Гуцан [5] вважають, що формування національного ринку органічної продукції ускладняється недостатньою популярністю ідеї екологічно-чистої продукції та високою ціною для населення. Споживачами екологічно-чистої продукції є переважно люди з середнім та високим рівнем доходу. Вихід національних виробників на світовий ринок органічної продукції ускладняється невідповідністю українського товару міжнародним нормам та стандартам, складністю процесу сертифікації.

Висновки

Лише усвідомивши, що **впровадження концепції «зеленої економіки»** – це «основа», на якій тримається майбутнє держави, можна дійсно реалізувати позитивне розв'язання злободенних, найгостріших еколого-економічних проблем суспільства для забезпечення його сталого соціально-економічного розвитку.

Отже, ефективною бізнес-стратегією майбутнього є розвиток та впровадження **концепції «зеленої економіки»**, завдяки чому підприємства будуть не тільки публічно демонструвати свою екологічну відповідальність, скорочуючи об'єми спожитих ресурсів і зменшуючи забруднення довкілля, але й отримують практичний зиск, такий як зниження витрат на виробництво продукції, підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства та покращення його іміджу у стосунках із стейкхолдерами.

Література

1. Олійник Н., Макаренко С., Юткевич А. Управління «зеленим» бізнесом: можливості для України. *Стратегія бізнесу: футурологічні виклики* : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (20–22 листоп. 2019 р.). Київ, 2019. С. 362–368.

2. Макаренко С.М., Олійник Н.М., Рибачок С.А. Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю промислових підприємств. *Світові тенденції розвитку зеленої економіки: регіональні аспекти і межі зростання* : матеріали одинадцятої міжнар. наук.-практ. конф. (12-13 верес. 2019 р.). Херсон, 2019. С. 36–39.

3. Бобровська Н.В. Формування екологічної свідомості суспільства. *Екологічні та соціально-економічні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції* : зб. тез V-ї всеукр. Інтернет-конф. (9–11 трав. 2018 р.). Миколаїв, 2018. С. 18–21.

4. Основні засади впровадження моделі «зеленої» економіки в Україні : навч. посіб. / Т.П. Галушкіна та ін. ; за ред. Т.П. Галушкіної. Київ : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 154 с.

5. Гура А.О., Гуцан Т.Г. Зелена економіка: сутність, чинники та перспективи розвитку в Україні. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди «Економіка»*. 2017. Вип. 17. С. 42–52.

6. Квач Я.П., Фірсова К.В., Борисов О.Г. «Зелена економіка»: можливості для України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 52–56.

7. Макаренко С.М., Олійник Н.М., Рибачок С.А. Удосконалення державної інвестиційної політики як основи впровадження

інноваційних технологій на вітчизняних підприємствах. *Економічні інновації: зб. наук. праць*. 2019. Т. 21. Вип. 3 (72). С. 62–70.

8. Солошич І.О., Підліснюк В.В. «Зелена економіка» в контексті забезпечення переходу України до сталого розвитку. *Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2013. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nd_2013_6_1.pdf

9. Чмир О.С., Захаркевич Н.П. «Зелена» економіка: сутність, цілі та базові принципи. *Економічний вісник Донбасу*. 2013. № 3 (33). С. 54–62.

10. Макаренко С.М., Олійник Н.М., Шарапа І.В. Виробництво екологічно чистої продукції як основа визначення оптимальної стратегії розвитку суб'єктів господарювання регіону. *Економічні інновації*. 2011. Вип. 44. С. 156–160.

11. Pearce D., Markandya A., Barbier V.E. Blueprint for a green economy. London: Earthscan, 1989. 192 p.

12. Навстречу «зелёной» экономике: пути к устойчивому развитию и искоренению бедности. Полный отчет. *Программа ООН по окружающей среде (ЮНЕП)*, 2011. 739 с.

13. Датская Организация по возобновляемым источникам энергии (Danish Organisation for Renewable Energy). URL: <http://www.ove.org>

14. Гарлицька Д.А. Побудова зеленої економіки – основна складова європейської інтеграції України. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. 2017. Т. 27. № 2. С. 15–19.

15. Кучеров А.В., Шибилева О.В. Концепция «зеленой» экономики: основные положения и перспективы развития. *Молодой ученый*. 2014. № 4. С. 561–563.

16. Патон Б.Є. Національна парадигма сталого розвитку України. Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. 72 с.

17. Старостіна А., Кравченко В.А. Сутність та практичне застосування методик конструювання категоріального апарату економічної науки (на прикладі понять «глобалізація» та «підприємницький ризик»). *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2011. № 128. С. 5–10.

18. Боярчук А.І., Чабанов Д.В. Концептуальні засади управління «зеленим» бізнесом із урахуванням досвіду міжнародного фінансового менеджменту. *Економічні інновації : зб. наук. праць*. 2019. Т. 21. Вип. 3 (72). С. 18–25.

19. Прушківська Е.В., Шевченко Ю.О. Розвиток «зеленої економіки»: національний аспект. *Бізнесінформ*. 2013. № 3. URL: http://business-inform.net/pdf/2013/3_0/186_191.pdf

20. Моніторинг озеленення економіки при реалізації угоди про асоціацію Україна – ЄС : Аналітична доповідь / В.Г. Потапенко та ін. К. : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 54 с.

21. Герасимчик Н.В., Панчик М.Н. Отношения «принципал-агент» в государственно-частном партнерстве. *Актуальные вопросы экономической науки в XXI веке : материалы VII междунар. науч. конф. – чтений, посвящённых памяти известного белорусского и российского учёного-экономиста М.В. Научителя* (18 окт. 2018 г.). Гомель, 2018. С. 27–30.

22. Олійник Н.М., Макаренко С.М., Мезенцева О.С. Екологізація економіки як чинник сталого соціально-економічного розвитку. *Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : тези доп. VII-ї всеукр. наук.-практ. конф.* (20–22 трав. 2020 р.). Миколаїв, 2020. С. 81–83.

23. Олійник Н., Шуригіна Л., Макаренко С. Інноваційна складова екологічного менеджменту як фактор підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств в Україні. *Сучасні технології менеджменту : матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (04 листоп. 2019 р.). Луцьк, 2019. С. 200–201.

24. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 20.10.2020).

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ:
ТЕОРІЯ, ІННОВАЦІЇ
ТА СУЧАСНА ПРАКТИКА**

Монографія

КНИГА ВОСЬМА

*За редакцією доктора економічних наук,
професора Кузнєцова Е.А.*

Верстка – Ю.С. Семенченко

Підписано до друку 02.11.2020 р. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Ум. друк. арк. 24,65. Наклад 300. Замовлення № 1011-276.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво та друк: «ОЛДІ-ПЛЮС»
вул. Паровозна, 46а, м. Херсон, 73034
Свідоцтво ДК № 6532 від 13.12.2018 р.

Тел.: +38 (0552) 399-580, +38 (098) 559-45-45,
+38 (095) 559-45-45, +38 (093) 559-45-45
Для листування: а/с 20, м. Херсон, Україна, 73021
E-mail: office@oldiplus.ua